

Briuselis, 2026 m. sausio 22 d.
(OR. en)

5626/26

FREMP 21
JAI 90
AG 11
POLGEN 17
DISINFO 6
HYBRID 9
AUDIO 9
EDUC 18
JEUN 12
CULT 6
COMPET 78
SOC 32
COHOM 22
ANTIDISCRIM 5

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. sausio 22 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 12 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI Lygybės sąjunga. 2026–2030 m. kovos su rasizmu strategija

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2026) 12 final.

Pridedama: COM(2026) 12 final

Strasbūras, 2026 01 20
COM(2026) 12 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Lygybės sąjunga. 2026–2030 m. kovos su rasizmu strategija

IVADAS

Europos Sąjunga (ES) pasisako už vienybę, demokratiją ir pagarbą žmogaus teisėms. Kaip pripažįstama steigiamosiose sutartyse, vienas iš didžiausių ES privalumų yra joje gyvenančių žmonių įvairovė. ES yra [lygybės sąjunga](#), „grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises“¹. Šis ES teisinės tvarkos pagrindas reiškia, kad turi būti sukurta **aplinka, kurioje nėra rasizmo ir kurioje kiekvienas žmogus gali klestėti ir prisidėti prie savo visuomenės gerovės**. Kai imama abejoti šiomis vertybėmis, ES gina savo žmones, jų teises ir laisves, be to, ES nepripažįsta jokios formos rasizmo ar diskriminacijos dėl rasinės ar etninės kilmės.

2020 m. Komisija priėmė [2020–2025 m. ES kovos su rasizmu veiksmų planą](#), kuriuo prasidėjo naujas plataus užmojo ES pastangų visapusiškai kovoti su rasizmu etapas. Šis veiksmų planas buvo novatoriška iniciatyva, padedanti apsaugoti visus ES gyventojus nuo rasizmo ir rasinės diskriminacijos. Jame pasiūlyta nemažai kovos su rasizmu priemonių, kurios turėjo būti įgyvendintos ES, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis, įskaitant teisėkūros iniciatyvas, kuriomis siekiama stiprinti apsaugą nuo rasinės diskriminacijos² ir didinti paramą su rasizmu kovojančioms pilietinės visuomenės organizacijoms (PVO) įgyvendinant [Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą](#).

Be to, Komisija toliau kūrė tvirtą kovos su rasizmu sistemą: stiprino partnerystės ryšius su partneriais, paskyrė [pirmąjį Komisijos kovos su rasizmu koordinatorių](#) ir užmezgė dialogus su PVO ir valstybių narių ekspertais. Pagal veiksmų planą **14 valstybių narių priėmė atskirus nacionalinius arba regioninius kovos su rasizmu veiksmų planus**. Kaip pabrėžta [ES kovos su rasizmu veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitoje](#), nuo tada, kai buvo priimtas veiksmų planas, padaryta didelė pažanga, visų pirma sprendžiant struktūrinio rasizmo problemą, politikos formavimo srityje vadovaujantis sąveikiniu požiūriu, kuris apima įvairių formų diskriminaciją, ir kovos su rasizmu aspektus įtraukiant į kelias politikos sritis, pavyzdžiui, švietimo, užimtumo ir sveikatos politiką.

2020–2025 m. ES kovos su rasizmu veiksmų planas padėjo užtikrinti, kad viešosiose diskusijose pliuralizmo, lygybės ir nediskriminavimo klausimais daug dėmesio būtų skiriama rasizmui, taip pat paskatino geriau suvokti grėsmę, kurią rasizmas kelia [Europos Sąjungos sutarties \(ES sutarties\)](#) 2 straipsnyje įtvirtintoms Sąjungos vertybėms. Nepaisant to, reikia imtis papildomų veiksmų, nes **2023 m. beveik du iš trijų europiečių vis dar manė, kad jų šalyje plačiai paplitusi rasinė diskriminacija** (dėl odos spalvos, teigia 61 proc. apklaustųjų, 2 procentiniais punktais daugiau nei 2019 m., ir dėl romų kilmės, teigia 65 proc. apklaustųjų, 4 procentiniais punktais daugiau)³.

Remdamasi ankstesniais laimėjimais ir pripažindama, kad dar reikia atlikti tam tikrus darbus, Pirmininkė Ursula von der Leyen savo [2024–2029 m. politinėse gairėse](#) paskelbė, kad bus parengta **kovos su rasizmu strategija**. Šia iniciatyva reaguojama į **Europos Parlamento raginimą kovos su rasizmu veiksmų planą toliau įgyvendinti ir po 2025 m.** ir parengti visapusišką ES strategiją⁴. Valstybės narės palankiai įvertino paskelbtą ketinimą parengti

¹ [Europos Sąjungos sutarties \(ES sutarties\) 2 straipsnis](#).

² Daugiau informacijos pateikiama [Kovos su rasizmu veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitoje](#).

³ „Eurobarometro“ apklausa „Diskriminacija Europos Sąjungoje 2023 m.“

⁴ 2022 m. lapkričio 10 d. [Europos Parlamento rezoliucija „Rasinis teisingumas, nediskriminavimas ir kova su rasizmu ES“](#), P9_TA(2022)0389.

kovos su rasizmu strategiją ir pareiškė tvirtą įsipareigojimą kovoti su rasizmu ir visų formų neapykanta⁵.

Šia strategija visų pirma reaguojama į būtinybę **puoselėti ES vertybes, stiprinti lygybės sąjungą** ir užtikrinti, kad ES šalių visuomenė išliktų atvira, pliuralistinė ir įtrauki. Be to, **kova su rasizmu yra vienas iš saugumo interesų⁶ ir strateginė investicija į ES konkurencingumo didinimą**. Remiantis neseniai atliktu [EBPO tyrimu](#), dėl rasinės ar etninės diskriminacijos ES kasmet praranda iki 12,7 mlrd. EUR BVP.

Todėl, siekiant užtikrinti ekonomikos augimą ir stabilumą, labai svarbu išnaudoti nuo rasizmo ir rasinės diskriminacijos nukentėjusių žmonių, kaip darbuotojų, verslininkų ir lyderių, potencialą. Norint užtikrinti visapusiškai klestinčią ekonomiką ir darnią visuomenę, būtina ryžtingai imtis spręsti nuolatinę rasizmo problemą. Kuriant tikrą [lygybės sąjungą](#) reikia imtis plataus užmojo ir nuoseklių veiksmų, kad visiems būtų užtikrintos lygios teisės ir galimybės. Ši strategija grindžiama tikslu **kovoti su visų formų rasizmu, įskaitant prieš juodaodžius nukreiptą rasizmą, priešišumą romams, antisemitizmą, prieš azijiečius nukreiptą rasizmą ir neapykantą musulmonams**. Ja siekiama kovoti su rasizmu apskritai, imantis konkrečių kovos su diskriminacija veiksmų.

Kaip ir visos lygybės sąjungos strategijos, Kovos su rasizmu strategija grindžiama **sąveikiniu požiūriu į politikos formavimą, kuriuo siekiama spręsti kompleksinės nelygybės problemą, su kuria susiduria asmenys, patiriantys daugialypę diskriminaciją dėl kelių tarpusavyje susijusių priežasčių⁷**. Ji glaudžiai suderinta su dabartinėmis ir būsimomis ES lygybės strategijomis, taip pat kitomis svarbiomis Komisijos iniciatyvomis⁸.

Ši strategija grindžiama plataus masto konsultacijų rezultatais⁹ ir apima tiek tikslines priemones, tiek veiksmus, kuriais siekiama į visas ES politikos sritis integruoti kovos su rasizmu aspektą. Ja visų pirma papildomas Komisijos kovos su rasizmu, kovos su antisemitizmu ir žydų gyvenimo puoselėjimo ir kovos su neapykanta musulmonams koordinatorių atliekamas darbas, taip pat Komisijos darbas romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo, pagrindinių teisių apsaugos ir kovos su neapykantos nusikaltimais srityse. Strategija taip pat dera su [Europos piliečių forumo kovos su neapykanta visuomenėje klausimais](#) išvadomis – šis forumas pateikė rekomendacijų, kuriomis siekiama kovoti su visų formų neapykanta ir skatinti tarpusavio pagarbą.

⁵ Žr., pavyzdžiui, [Tarybos išvadas dėl kovos su rasizmu ir antisemitizmu, 2025 m. gruodžio 18 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas, keitimąsi nuomonėmis Teisingumo ir vidaus reikalų taryboje \(teisingumas\) – Taryba](#) ir [Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų taryboje](#).

⁶ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 67 straipsnio 3 dalis: „Sąjunga stengiasi užtikrinti aukštą saugumo lygį prevencijos bei kovos su nusikalstamumu, rasizmu ir ksenofobija priemonėmis <...>“.

⁷ Diskriminacija dėl rasinės ar etninės kilmės gali sąveikauti su diskriminacija dėl kitų savybių arba tapatybės, pavyzdžiui, lyties, negalios, amžiaus, religijos ar tikėjimo, seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės, socialinės ir ekonominės padėties / statuso, ir dėl to nepalanki padėtis dar labiau pasunkėja. Neapykanta migrantams taip pat dažnai būna susijusi su rasizmu ir šį reiškinį sustiprina.

⁸ Be kita ko, dėl [romų, kovos su antisemitizmu ir žydų gyvenimo puoselėjimo, lyčių lygybės, LGBTIQ+ asmenų lygybės, asmenų su negalia teisių, kovos su neapykanta musulmonams, kovos su neapykanta, integracijos ir įtraukties, vaiko teisių](#), taip pat [įperkamo būsto, kokybiškų darbo vietų, kovos su skurdu ir pilietinės visuomenės](#).

⁹ [Išsakykite savo nuomonę. Kovos su rasizmu strategija](#). Kvietimas teikti informaciją ir viešos konsultacijos. Komisijai atliekant poveikio jaunimui patikrą, buvo konsultuojamasi su jaunimu ir jaunimo pilietine visuomene.

I SKYRIUS. KOVA SU STRUKTŪRINIU RASIZMU

Struktūrinio rasizmo supratimas siekiant veiksmingai kovoti su šiuo reiškiniu

[Europos Tarybos Europos komisija kovai su rasizmu ir netolerancija \(angl. ECRI\)](#) rasizmą apibrėžia kaip „įsitikinimą, kad dėl tokio pagrindo kaip rasė¹⁰, odos spalva, kalba, religija, pilietybė arba tautinė ar etninė kilmė galima pateisinti nepagarbą asmeniui ar asmenų grupei arba nuomonę, kad tam tikras asmuo ar asmenų grupė yra pranašesni“. Nuo rasizmo kenčiantys asmenys su tokios nepagarbos padariniais dažnai susiduria ieškodami būsto ar darbo, darbe ir siekdami pasinaudoti galimybėmis gauti išsilavinimą¹¹. Dėl to tokie asmenys gali būti diskriminuojami dėl rasinės ar etninės kilmės.

Visą gyvenimą patiriamo rasizmo poveikis kaupiasi ir dėl jo atsiranda kliūčių. Ši nuolatinė rasizmo forma dažnai vadinama struktūriniu rasizmu. Jis gali daryti didesnę neigiamą poveikį nei pavieniai rasinės diskriminacijos atvejai, nes neleidžia naudotis lygiomis galimybėmis ir gali persiduoti iš kartos į kartą¹². ES pagrindinių teisių agentūros (FRA) tyrimuose apžvelgiamos kliūtys ir jų poveikis asmenų, susiduriančių su rasizmu ir rasine diskriminacija, gyvenimui¹³. Pavyzdžiui, tikėtina romų / klajoklių moterų ir vyrų gyvenimo trukmė ES yra atitinkamai 7,4 ir 8 metais trumpesnė nei bendrosios populiacijos moterų ir vyrų. Be to, nors dauguma (71 proc.) Afrikos kilmės asmenų ES dirba apmokamą darbą, beveik pusės jų (46 proc.) kvalifikacija atliekamam darbui yra per aukšta. Pastebėtina ir tai, kad musulmonų namų ūkiams ES būdinga tris kartus didesnė tikimybė patirti didelį materialinį nepriteklį (19 proc.) negu bendrosios populiacijos namų ūkiams (6 proc.). Rasizmas gali būti vienas iš svarbių veiksnių, prisidedančių prie tokios nelygybės.

Valstybės narės šią problemą sprendžia kovodamos su rasizmu nacionaliniu lygmeniu. Atsižvelgdama į tai, **Komisija siūlo padėti valstybėms narėms** ES kovos su rasizmu veiksmų plano įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu **ekspertų grupėje¹⁴ parengti darbinę struktūrinio rasizmo apibrėžtį.**

Pagal [ES kovos su antisemitizmu ir žydų gyvenimo puoselėjimo strategiją](#) Komisija ir visos valstybės narės yra įsipareigojusios **kovoti su visų formų antisemitizmu** ir vienodai smerkia visas šio reiškinio formas. Komisija ir visos valstybės narės naudoja Tarptautinio Holokausto aukų atminimo aljanso (angl. IHRA) nustatytą antisemitizmo apibrėžtį¹⁵.

Pagal [ES romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo strateginį planą](#) Komisija ir visos valstybės narės yra įsipareigojusios įgyvendinti veiksmingą politiką, kad būtų pasiekti nustatyti **kovos su priešišku romams** ir romų socialinės ir ekonominės įtraukties bei dalyvavimo gerinimo tikslai.

Siekdama **kovoti su neapykanta musulmonams** Europos Sąjungoje, Komisija atliks išsamų šio reiškinio apraiškų tyrimą ir pasiūlys kovos su juo veiksmų, taip pat padės valstybėms

¹⁰ Nuoroda į terminą „rasinė ir etninė kilmė“ pateikiama laikantis ES ir tarptautinės teisinės terminijos. Vis dėlto Komisija atkreipia dėmesį į tai, jog bendrai sutariama, kad terminas „rasė“ grindžiamas tik socialinėje aplinkoje sukurtais idėjomis, ir atmeta biologinės rasės sąvoką.

¹¹ [Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra \(2023\). „Būti juodaodžiu Europos Sąjungoje“.](#)

¹² [EBPO \(2025\). Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism.](#)

¹³ [Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra \(2025\). „Romų ir klajoklių teisės 13-oje Europos šalių“.](#) [Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra \(2023\). „Būti juodaodžiu Europos Sąjungoje“.](#) [Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra \(2024\). „Būti musulmonu Europos Sąjungoje“.](#)

¹⁴ Ją sudaro valstybių narių ekspertai ir stebėtojai, t. y. ES pagrindinių teisių agentūra, Europos Tarybos Europos komisija kovai su rasizmu, Norvegija. Ši ekspertų grupė yra vienas iš [Kovos su neapykanta kalba ir neapykantos nusikaltimais aukšto lygio grupės](#) ir [Nediskriminavimo, lygybės ir įvairovės aukšto lygio grupės](#) pogrupių.

¹⁵ IHRA antisemitizmo apibrėžtį galima rasti adresu <https://holocaustremembrance.com/resources/working-definition-antisemitism>.

narėms ir ekspertams parengti darbinę neapykantos musulmonams apibrėžtį, kad būtų gerinamas bendras supratimas ir didinamas informuotumas.

Atminimas, švietimas ir informuotumo didinimas

Kovoiant su struktūriniu rasizmu, nuo rasizmo nukentėjusiems žmonėms suteikiant daugiau galių ir didinant informuotumą apie atskirtį ir stereotipus, svarbų vaidmenį atlieka atminimas. **ES institucijos pritaria tam, kad būtų minimos** su rasizmu ir nuo rasizmo bei rasinės diskriminacijos nukentėjusių grupių istorija susijusios **atminimo dienos**¹⁶. Komisija toliau rems projektus, kuriuos įgyvendinant tyrinėjamas Europos pasaulinės istorijos, įskaitant kolonializmą, palikimas ir jo poveikis visuomenei, pavyzdžiui, pagal Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą.

Vergija¹⁷, genocidas ir holokaustas yra nuo Europos istorijos neatsiejami reiškiniai ir daro labai didelį poveikį šiandienos visuomenei, kuriai, norint suprasti rasizmo priežastis, reikalingos švietimo kampanijos ir istorinės žinios. Remdamasi kartu su UNESCO atliktu darbu kovojant su rasizmu ir antisemitizmu švietimo srityje¹⁸, **Komisija 2026 m. kartu su UNESCO pradės bendrą projektą, skirtą švietimui kovos su rasizmu klausimais stiprinti**, suderintą su [Europos švietimo erdvės strateginės programos](#) prioritetais ir [ES jaunimo strategija](#). Šio projekto tikslas – skatinti švietimą kovos su rasizmu klausimais nacionaliniu lygmeniu, pasitelkiant nacionalinių kovos su rasizmu ir antisemitizmu veiksmų planų švietimo aspektą.

Formuojant žmonių, kurie gali susidurti su rasizmu, įvaizdį, svarbų vaidmenį atlieka žiniasklaida. **Komisija surengs kovai su rasizmu žiniasklaidos sektoriuje, įskaitant socialinius tinklus, skirtų seminarų ciklą** ir į šiuos seminarus sukviess žurnalistus, PVO ir nuo rasizmo nukentėjusių bendruomenių atstovus. Komisija taip pat pradės ES masto **komunikacijos kampaniją apie lygybės sąjungą**, kad visuomenė būtų įtraukta į įtraukties skatinimo ir kovos su diskriminacija procesus.

Žinių kaupimas ir įrodymais grindžiamas politikos formavimas

Kovoiant su rasizmu labai svarbų vaidmenį atlieka akademiniai tyrimai, nes suteikia įrodymų bazę, reikalingą veiksmingai kovos su rasizmu politikai pagrįsti. Įgyvendinant [Europos mokslinių tyrimų erdvės 2025–2027 m. politikos darbotvarkę](#) siekiama didinti Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos įtraukumą. Siekdama užtikrinti, kad atliekant mokslinius tyrimus būtų atsižvelgiama į nuo rasizmo nukentėjusių žmonių poreikius, Komisija **parengs sąveikinio požiūrio įgyvendinimo mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos srityje gaires**. Be to, Europos universitetų aljansai šiuo metu rengia strategijas ir iniciatyvas, kuriomis siekiama skatinti įvairovę ir įtrauktį¹⁹.

Komisijos Jungtinis tyrimų centras atliks tyrimą dėl socialinių tinklų vaidmens formuojant jaunimo požiūrį į etninę įvairovę ir pradės prognozavimo procesą, kurio tikslas – padėti suprasti galimas būsimas tendencijas, įskaitant tai, kaip rasizmas ir rasinė diskriminacija gali toliau daryti poveikį ES, ir parengti veiksmingas atsakomąsias priemones.

¹⁶ Pvz., [Tarptautinė rasinės diskriminacijos panaikinimo diena](#), [Europos prekybos vergais panaikinimo paminėjimo diena](#), [Tarptautinė Holokausto aukų atminimo diena](#), [Europos romų holokausto aukų atminimo diena](#).

¹⁷ [2023 m. ES ir CELAC aukščiausiojo lygio susitikimo deklaracija](#).

¹⁸ [Kova su antisemitizmu pasitelkiant švietimą](#).

¹⁹ [Report on the Outcomes and transformational potential of the European University Initiative](#).

Pagal tokias programas kaip [„Europos horizontas“](#) bus toliau remiami projektai, kuriais skatinama socialinė sanglauda, lygybė ir įtrauktis, visų pirma [programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“](#) – ją įgyvendinant bus toliau skatinama įvairovė ir įtrauktis mokslinių tyrimų bendruomenėje. Be to, **Komisija ragina valstybės nares ir aukštąsias mokyklas į aukštojo mokslo sistemą integruoti švietimą kovos su rasizmu klausimais ir susijusius mokslinius tyrimus**, skatinant įtraukią mąstyseną ir ugdant būsimų specialistų įgūdžius atitinkamose srityse atpažinti rasizmą ir diskriminaciją ir su jais kovoti.

Duomenų apie lygybę rinkimo gerinimas

Norint spręsti rasizmo problemą ir veiksmingai integruoti kovos su rasizmu aspektus į ES, nacionalinę, regioninę ir vietos politiką, labai svarbu turėti patikimų duomenų apie lygybę. Eurostato lygybės ir nediskriminavimo statistikos darbo grupė šiuo metu rengia ES lygmens gaires, kuriomis siekiama gerinti statistikos standartų ir duomenų apie grupes, kurioms gresia diskriminacija, rinkimo metodų palyginamumą. Atsižvelgiant į tai, **valstybės narės raginamos gerinti suderintų duomenų apie lygybę rinkimą ir koordinavimą** pasitelkiant nacionalines statistikos institucijas.

[ES nediskriminavimo aukšto lygio grupės Duomenų apie lygybę pogrupis](#) padeda valstybėms narėms gerinti duomenų apie lygybę rinkimą ir naudojimą ²⁰. **Komisija toliau bendradarbiaus su ES agentūromis, pavyzdžiui, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, [Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondu](#) ir [Europos lyčių lygybės institutu](#)**, kad renkant duomenis apie lygybę, įskaitant duomenis apie sąveikinę diskriminaciją, būtų teikiama techninė pagalba.

Komisija taip pat parengs rekomendaciją, kaip pagerinti suskirstytų duomenų apie lygybę rinkimą, analizę ir naudojimą laikantis nacionalinių teisinių sistemų reikalavimų ir atsižvelgiant į bet kokią papildomą administracinę naštą. Komisija toliau plėtos priemonės, skirtas pažangai, daromai kuriant lygybės sąjungą ir įgyvendinant lygybės strategijas, sekti ir stebėti, be kita ko, pasitelkiant duomenis apie diskriminaciją dėl rasinės ir etninės kilmės. Komisija surengs Europos aukšto lygio apskritojo stalo diskusiją duomenų apie lygybę klausimais ir į ją sukvies pagrindinius suinteresuotuosius subjektus, kad būtų toliau skatinamas duomenų apie lygybę rinkimas ir naudojimas laikantis nacionalinių teisinių sistemų reikalavimų.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra atliks ketvirtąją [imigrantų ir imigrantų palikuonių apklausą](#), kad surinktų išsamius duomenis apie asmenis, kuriems gresia rasinė diskriminacija, taip pat romų padėties tyrimą, padėsiantį įgyvendinti šią strategiją ir [ES romų strateginį planą](#). Siekdama paskatinti rinkti duomenis, **Komisija 2027 m. taip pat paskelbs naują „Eurobarometro“ apklausą dėl diskriminacijos**.

Komisija:

- kartu su UNESCO įgyvendins bendrą projektą švietimui kovos su rasizmu klausimais stiprinti;
- atliks išsamų neapykantos musulmonams apraiškų tyrimą;
- pradės plataus masto komunikacijos apie lygybės sąjungą kampaniją, įtraukdama žmones iš visos ES, kad būtų skatinama įtrauktis ir kovojama su diskriminacija;

²⁰ Žr. [Gaires dėl rasinė arba etnine kilmė grindžiamų duomenų apie lygybę rinkimo ir naudojimo](#).

- siekdama užtikrinti, kad atliekant mokslinius tyrimus būtų atsižvelgiama į nuo rasizmo nukentėjusių žmonių poreikius, parengs sąveikinio požiūrio įgyvendinimo mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos srityje gaires;
- parengs rekomendaciją, kaip pagerinti suskirstytų duomenų apie lygybę rinkimą, analizę ir naudojimą laikantis nacionalinių teisinių sistemų reikalavimų;
- 2027 m. paskelbs naują „Eurobarometro“ apklausą dėl diskriminacijos.

Valstybės narės raginamos:

- padėti į aukštojo mokslo sistemą integruoti švietimą kovos su rasizmu klausimais ir susijusius mokslinius tyrimus;
- gerinti suderintų duomenų apie lygybę rinkimą pasitelkiant nacionalines statistikos institucijas.

II SKYRIUS. KOVOS SU DISKRIMINACIJA TEISĖS AKTŲ VYKDYMO UŽTIKRINIMAS IR APSAUGOS NUO RASINĖS NEAPYKANTOS STIPRINIMAS

- *Daugiau kaip pusė ES gyventojų teigia, kad diskriminacija dėl buvimo romais (65 proc.), odos spalvos (61 proc.) ir etninės kilmės (60 proc.)²¹ yra plačiai paplitusi.*
- *96 proc. žydų teigia praėjusiais metais susidūrę su antisemitizmu, o 80 proc. mano, kad pastaraisiais metais padėtis pablogėjo²².*
- *Beveik pusė Afrikos kilmės asmenų ES kasdieniame gyvenime susiduria su rasizmu²³.*

Rasizmas gali būti viena iš diskriminacijos dėl rasinės ar etninės kilmės priežasčių. Apsauga nuo rasinės ar etninės diskriminacijos įtvirtinta [Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje](#) ir **ES kovos su diskriminacija teisės aktuose**. Pagal [Rasinės lygybės direktyvą](#) draudžiama „diskriminacija dėl rasinės ar etninės kilmės“, kai su asmenimis dėl jų rasinės ar etninės kilmės elgiamasi mažiau palankiai arba jie atsiduria tam tikroje nepalankioje padėtyje, palyginti su kitais asmenimis. Siekiant geriau užtikrinti kovos su diskriminacija taisyklių vykdymą, buvo priimtos [direktyvos dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų](#).

Kalbant apie nusikalstamas veikas, vienas iš pagrindinių teisės aktų yra [Pamatinis sprendimas dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis bei apraiškomis](#) baudžiamosios teisės priemonėmis. Tam tikros sunkaus pobūdžio rasizmo ir ksenofobijos apraiškos²⁴ visose ES šalyse turi būti laikomos nusikaltimu ir už jas turi būti baudžiama skiriant veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas.

Visi ES gyventojai turėtų turėti galimybę visapusiškai ir vienodai naudotis savo teisėmis. Vis dėlto dar pasitaiko rasinės diskriminacijos ir rasistinio priekabiavimo bei smurto atvejų, apie kuriuos dažnai nepranešama²⁵. Siekiant užkirsti tam kelią, **reikia stiprinti atitinkamų ES teisės aktų vykdymo užtikrinimą ir gerinti nacionalinių teisinių sistemų veikimą**. Taip

²¹ 2023 m. „Eurobarometro“ apklausa „Diskriminacija Europos Sąjungoje“.

²² Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (2024). „Žydų tautybės asmenų antisemitizmo patirtis ir antisemitizmo suvokimas“.

²³ Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (2023). „Būti juodaodžiu Europos Sąjungoje“.

²⁴ Pavyzdžiui, viešas smurtas ar neapykantos, nukreiptų prieš asmenų grupę, apibūdinamą pagal rasę, odos spalvą, kilmę, religiją ar tikėjimą, tautinę ar etninę kilmę, arba tokiai grupei priklausančių asmenį, kurstymas.

²⁵ Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros ataskaitos: „Rasizmo problemos sprendimas viešosios tvarkos palaikymo srityje“; „Būti musulmonu ES“; „Žydų tautybės asmenų antisemitizmo patirtis ir antisemitizmo suvokimas“.

pat turi būti užtikrinta apsauga nuo rasinės neapykantos, be kita ko, internete, imantis suderintų teisminių institucijų, policijos ir prokurorų veiksmų.

ES kovos su diskriminacija teisės aktų vykdymo užtikrinimo stiprinimas

Vienas iš Komisijos prioritetų – užtikrinti veiksmingą tvirtos ES kovos su diskriminacija teisinės sistemos taikymą, kad visose valstybėse narėse būtų pasiekta lygybė.

Iš įrodymų matyti, kad labai svarbūs mechanizmai, padedantys šalinti kliūtis, kylančias užimtumo, socialinės apsaugos, švietimo ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, įskaitant ap(si)rūpinimą būstu, srityse, yra veiksmingos sankcijos už diskriminaciją²⁶. Atsižvelgiant į tai, **2026 m. Komisijos ataskaitoje dėl Rasinės lygybės direktyvos įgyvendinimo bus analizuojamas jos taikymas valstybėse narėse** ir ja remiantis bus galima apsvarstyti, kaip sustiprinti nacionalinius sankcijų režimus.

Kadangi priimant sprendimus ir formuojant politiką vis dažniau remiamasi dirbtiniu intelektu (DI), labai svarbu išnaudoti jo potencialą, taip pat sumažinti rasinio šališkumo įtvirtinimo riziką. Komisijos ataskaitoje dėl Rasinės lygybės direktyvos taikymo bus **analizuojama, kaip algoritminės diskriminacijos atvejais taikomi kovos su diskriminacija teisės aktai**.

[DI aktu](#) draudžiama tam tikra ypač žalinga DI praktika, nesuderinama su ES vertybėmis (pvz., manipuliacinės DI sistemos, kuriomis skatinama neapykanta ar smurtas prieš saugomas grupes, arba DI sistemos, kuriose remiantis biometriniais duomenimis nustatoma rasinė kilmė). Komisija parengs gaires ir kitas pagalbines priemones, padėsiančias veiksmingai įgyvendinti DI akto nuostatas, susijusias su didelės rizikos DI sistemoms taikomais draudimais ir reikalavimais. Komisija toliau sudarys palankesnes sąlygas keistis informacija apie DI poveikį asmenims, kuriems gresia rasinė diskriminacija, ir padės valstybėms narėms užtikrinti ES teisės aktų vykdymą ir juos įgyvendinti, kad būtų užkirstas kelias galimiems diskriminaciniais naudojant DI priimamiems sprendimams ir atlyginama susijusi žala.

[Direktyvose dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų](#) nustatyti aiškūs ir privalomi standartai, kuriais siekiama užtikrinti jų nepriklausomumą ir veiksmingumą. Komisija iki 2026 m. birželio mėn. priims įgyvendinimo aktus ir jais nustatys lygybės įstaigų veikimo rodiklius, taip pat stebės, ar abi direktyvos veiksmingai perkeliama į nacionalinę teisę.

[Direktyvoje dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje](#) pripažįstama, kad sąveikinės diskriminacijos aukoms, įskaitant rasinėms ar etninėms mažumoms priklausančias moteris, gali kilti didesnė rizika patirti smurtą dėl lyties. Padėdama valstybėms narėms šią direktyvą perkelti į nacionalinę teisę, **Komisija skirs dėmesio sunkumams, su kuriais susiduria dėl rasinės ar etninės kilmės sąveikinę diskriminaciją patiriančios aukos**.

Žmonių apsauga nuo neapykantos nusikaltimų ir neapykantos kurstymo

ES kovos su rasizmu darbotvarkėje daug dėmesio skiriama žmonių apsaugai nuo neapykantos nusikaltimų ir neapykantos kurstymo. Siekdama užtikrinti, kad [Pamatinis sprendimas dėl kovos su rasizmu ir ksenofobija](#) būtų visiškai ir teisingai perkeltas į nacionalinę teisę, Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūras²⁷. Komisija toliau stebės perkėlimo į nacionalinę teisę procesą ir remsi keitimąsi gerosios praktikos pavyzdžiais [Kovos su neapykantos nusikaltimais ir neapykantos kalba aukšto lygio grupėje](#). Komisija ragina valstybes nares gerinti duomenų apie neapykantos nusikaltimus rinkimą ir plėtoti teisinėms

²⁶ Tyrimas dėl sankcijų už diskriminaciją dėl rasinės ir etninės kilmės bei religijos.

²⁷ Pažeidimo nagrinėjimo bylos ES.

institucijoms ir policijos tarnyboms skirtą mokymą kovos su neapykantos nusikaltimais, įskaitant rasinį šališkumą, klausimais.

Siekdama stiprinti ES baudžiamosios teisės sistemą, skirtą kovai su neapykantos nusikaltimais, Komisija pasiūlė priimti [Tarybos sprendimą, kuriuo į ES nusikaltimų sąrašą įtraukiama neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai](#). Priėmus šį sprendimą Komisija galėtų antruoju etapu sustiprinti kovos su neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimais teisinę sistemą. Kadangi šiuo klausimu pažangos nepadaryta, **Komisija šiuo metu svarsto galimybę imtis teisėkūros iniciatyvos, grindžiamos esamomis [SESV 83 straipsnio 1 dalyje](#) nurodytomis nusikaltimų sritimis, kad būtų suderintos neapykantos nusikaltimų internete apibrėžtys**. Tai atitiktų [Piliečių forumo kovos su neapykanta visuomenėje klausimais](#) rekomendacijas.

Komisija taip pat padeda gerinti reagavimą į neapykantos nusikaltimus ir neapykantos kurstymo atvejus – pagal [Europos vidaus saugumo strategiją „Protect EU“](#) remia valstybių narių institucijas, atsakingas už viešųjų erdvių, įskaitant religinių apeigų vietas, apsaugą.

Rasistinių neapykantos nusikaltimų aukoms būdingas pasitikėjimo trūkumas, todėl reikalingos paramos ir įgalėjimo priemonės, kad būtų galima spręsti nepakankamo pranešimo apie tokius nusikaltimus problemą ir užtikrinti teisių gynimo mechanizmus. Europos Parlamentas ir Taryba pasiekė **politinį susitarimą dėl pasiūlymo peržiūrėti Nusikaltimų aukų teisių direktyvą**²⁸. Ja bus dar labiau sustiprintos nusikaltimų aukų, įskaitant rasiniu pagrindu įvykdomų neapykantos nusikaltimų aukas, teisės, nes bus lengviau pranešti apie nusikaltimus, geriau įvertinami nusikaltimų aukų poreikiai ir užtikrinama geresnė psichologinė parama bei fizinė apsauga. Be to, Komisija priims peržiūrėtą [ES strategiją dėl nusikaltimų aukų teisių](#).

Rasinių ar etninių mažumų atstovams taip pat dažnai kyla rizika susidurti su neapykanta internete. [Skaitmeninių paslaugų akte](#) (SPA) reikalaujama, kad teikiant skaitmenines paslaugas būtų kovojama su neteisėtu turiniu ir apsaugomos pagrindinės teisės taikant patikimus pranešimo ir veiksmų mechanizmus ir nustatant išsamius įpareigojimus atlikti rizikos vertinimą ir mažinti poveikį. Komisija toliau stebės, kaip laikomasi Skaitmeninių paslaugų akto, ir užtikrins jo vykdymą, taip pat kartu su Skaitmeninių paslaugų valdyba ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais reguliariai stebės savanoriško [Kovos su neapykantos kurstymu internete elgesio kodekso](#) įgyvendinimą ir teiks paramą šioje srityje.

Įgyvendinant [Skaitmeninio švietimo veiksmų planą](#) atnaujintose [Kovos su dezinformacija ir skaitmeninio raštingumo skatinimo gairėse mokytojams ir ugdytojams](#) bus pateiktos **praktinės rekomendacijos, kaip geriausiai skatinti toleranciją ir įtrauktį interneto erdvėje**. Komisija taip pat toliau skatins visuomenės atsparumą įgyvendindama gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis rėmimo veiksmus ir bendradarbiaudama su [Kovos su dezinformacija praktikos kodeksu](#) pasirašiusiais subjektais, kad pagerintų jo įgyvendinimą ir sumažintų plėčiosios dezinformacijos, be kita ko, susijusios su rasizmu ir neapykanta internete, sklaidą.

²⁸ Nusikaltimų aukų teisės ES – Europos Komisija, Komisija palankiai vertina susitarimą dėl griežtesnių ES taisyklių, kuriomis užtikrinamos nusikaltimų aukų teisės.

Be to, Komisija sprendžia neapykantos kurstymo sporto sektoriuje problemą: glaudžiai bendradarbiauja su Europos Taryba ir teikia pagalbą valstybėms narėms šiuo metu veikiančioje atvirojo koordinavimo metodo grupėje dėl kovos su neapykantos kalba sporto srityje, sudarytoje pagal [ES darbo planą sporto srityje](#).

Kova su rasiniu šališkumu viešojo administravimo srityje

Veiksmingas viešasis administravimas – gero valdymo, visuomenės pasitikėjimo ir socialinės sanglaudos pagrindas. Siekiant spręsti rasizmo problemą, labai svarbu kovoti su rasiniu šališkumu viešojo administravimo institucijose ir teisingumo sistemose. Valdžios institucijų ir bendruomenių bendradarbiavimas padeda stiprinti pasitikėjimą ir ugdyti bendros atsakomybės jausmą²⁹. **Komisija ragina valstybes nares parengti išsamias mokymo programas, kurios padėtų valstybės tarnautojams atpažinti rasinį šališkumą ir su juo kovoti**, kartu skatinant didesnę kultūrinę sąmoningumą ir jautrumą. Šiuo tikslu ji toliau teiks paramą nacionalinėms institucijoms, be kita ko, pagal Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą.

Vienas iš pagrindinių demokratijos ir teisinės valstybės ramsčių yra atskaitinga teisėsauga, užtikrinanti vienodą apsaugą visiems ir teisingą elgesį su visais. Vis dėlto iš Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros ataskaitos [„Rasizmo problemos sprendimas viešosios tvarkos palaikymo srityje“](#) išvadų matyti, kad viešosios tvarkos palaikymo srityje susiduriama su tokiais rasizmo apraiškomis kaip diskriminacinio profiliavimo praktika, netinkamas rasistinis bendravimas ir pernelyg didelis jėgos naudojimas³⁰. Suinteresuotieji subjektai, su kuriais konsultuotasi rengiant šią strategiją, pabrėžė, kad reikia rengti išsamias teisėsaugos institucijų mokymo programas ir užtikrinti didesnę teisėsaugos institucijų skaidrumą ir atskaitomybę³¹. Siekdama valstybėms narėms pateikti tolesnes gaires, **Komisija sudarys gerosios praktikos, kaip užkirsti kelią diskriminacinio profiliavimo praktikai, kompendiumą**.

²⁹ Žr., pavyzdžiui, [Europos nusikalstamumo prevencijos centro politikos dokumentą „Viešosios tvarkos palaikymas bendruomenės pastangomis Europos Sąjungoje“](#).

³⁰ [Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, „Rasizmo problemos sprendimas viešosios tvarkos palaikymo srityje“](#).

³¹ [Atviros viešos konsultacijos](#) dėl kovos su rasizmu strategijos.

Komisija:

- padės įgyvendinti Rasinės lygybės direktyvą, be kita ko, paskelbs ataskaitą, kurioje daugiausia dėmesio ketinama skirti jos vykdymo užtikrinimui ir taikymui algoritminės diskriminacijos atvejais;
- padės įgyvendinti DI aktą, kad būtų mažinama rasinio šališkumo ir diskriminacijos rizika;
- apsvarstys galimybę imtis teisėkūros iniciatyvos, kuria būtų suderintos neapykantos nusikaltimų internete apibrėžtys;
- padės į nacionalinę teisę perkelti ir įgyvendinti peržiūrėtą Nusikaltimų aukų teisių direktyvą, stiprindama nusikaltimų aukų, įskaitant rasiniu pagrindu įvykdomų neapykantos nusikaltimų aukas, teises;
- sudarys gerosios praktikos, kaip užkirsti kelią diskriminacinio profiliavimo praktikai, kompendiumą.

Valstybės narės raginamos:

- geriau užtikrinti ES teisės aktų, susijusių su kova su neapykantos nusikaltimais ir nediskriminavimu, vykdymą, be kita ko, stiprinant sankcijų režimus;
- dėti daugiau pastangų kovojant su neapykantos nusikaltimais internete, įskaitant rasizmo skatinamus neapykantos nusikaltimus;
- parengti išsamias mokymo programas, kurios padėtų valstybės tarnautojams atpažinti rasinį šališkumą ir su juo kovoti;
- užtikrinti teisingą ir įrodymais grindžiamą viešosios tvarkos palaikymo praktiką, pagrįstą atskaitomybės užtikrinimo priemonėmis.

III SKYRIUS. SOCIALINĖS LYGYBĖS IR SANGLAUDOS STIPRINIMAS

- *Daugiau kaip trys iš 10 europiečių nurodė, kad kandidato odos spalva (39 proc.) arba etninė kilmė (34 proc.) yra vienas iš pagrindinių veiksnių, dėl kurių darbo ieškantys asmenys atsiduria nepalankioje padėtyje*³².
- *Kas antras romų / klajoklių vaikas (46 proc.) mokosi mokykloje, kurioje visi moksleiviai arba dauguma jų yra romai / klajokliai*³³.
- *Perpildytuose būstuose gyvena 40 proc. ES musulmonų – tai daugiau kaip du kartus viršija ES bendrosios populiacijos rodiklį (17 proc.)*³⁴.

Nuo rasizmo nukentėję žmonės su diskriminacija gali susidurti pagrindinėse gyvenimo srityse, įskaitant švietimą, užimtumą, būstą, sveikatos priežiūrą ir socialinę apsaugą. Šis bendras rasizmo poveikis turi neigiamos įtakos naudojimuisi lygiomis galimybėmis visą gyvenimą³⁵. Tai prieštarauja ES vertybėms, įtvirtintoms Sutartyse ir [Europos socialinių teisių ramstyje](#), kuriuo skatinama įtrauki visuomenė ir konkurencinga socialinė rinkos ekonomika, kurioje visiems užtikrinamos darbo vietos, tinkamos darbo sąlygos ir socialinė apsauga.

Įtraukus švietimas ir kultūra kaip socialinės lygybės ir konkurencingumo varomoji jėga

³² 2023 m. „Eurobarometro“ apklausa „Diskriminacija Europos Sąjungoje“.

³³ Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (2025), „Romų ir klajoklių teisės 13-oje Europos šalių“.

³⁴ Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, „Būti musulmonu ES“.

³⁵ EBPO (2025), *Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism*.

[Ilgūdžių sąjungos](#) tikslas – remti švietimo ir mokymo sistemas, kad visiems asmenims, nepriklausomai nuo jų kilmės, būtų užtikrinamos lygios galimybės. Investicijos į gerai išsilavinusius gyventojus ir darbo jėgą yra investicijos į ES konkurencingumą, ekonomikos ir integracinį augimą, socialinę ir teritorinę sanglaudą.

Švietimas yra svarbus skatinant socialinį judumą ir gali būti veiksminga lygių galimybių užtikrinimo priemonė. Tam pasiekti pirmiausia reikia įgyti pagrindinių ilgūdžių – raštingumo, matematikos, gamtos mokslų, taip pat skaitmeninių ir pilietiškumo ilgūdžių. Norint formuoti atvirą besimokančių asmenų mąstyseną, kad jie vertintų įvairovę ir ugdytųsi tarpusavio pagarbą, vadovaudamiesi pagrindinėmis Europos vertybėmis, labai svarbu nuo ankstyvo amžiaus pradėti pilietinį ugdymą. Sutelkiant visuomenę kovai su rasizmu ir skatinant pagarbą, įtraukti ir lygybę, svarbų vaidmenį taip pat atlieka menas, kultūra ir sportas.

Rasinėms ar etninėms mažumoms priklausantys studentai, siekdami gauti kokybišką išsilavinimą, gali susidurti su segregacija ir kliūtimis, o tai daro neigiamą poveikį geriams jų mokymosi rezultatams ir perėjimui į darbo rinką³⁶. Būtent todėl lygybė ir įtrauktis yra [Europos švietimo erdvės strateginės programos](#) pagrindas, siekiant skatinti įtraukią švietimo aplinką, kurioje įvairovė pasitelkiama Europos specialistų potencialui panaudoti ir darbo rinkoms stiprinti. **Europos bendrojo lavinimo ir profesijos mokytojų darbotvarkėje** bus aptarti mokytojų rengimo ir profesinio tobulėjimo įvairovės ir įtraukties srityje klausimai, taip pat skatinama įvairovė pačios mokytojo profesijos lygmeniu.

Komisija toliau remis valstybių narių įtraukaus švietimo reformas ir skatins lygybę bei įtraukti. Pagal tokias programas kaip „[Erasmus+](#)“, „[Europos socialinis fondas +](#)“ (ESF+) ir „[Europos horizontas](#)“ šios pastangos stiprinamos skatinant lygias galimybes dalyvauti kokybiško ir įtraukaus švietimo programose, taip pat **finansuojant mokytojų rengimą, mokyklų bendradarbiavimą, mobilumo mokymosi tikslais projektus ir su įtraukiu švietimu susijusius mokslinius tyrimus**.

Kova su rasizmu įgyvendinant įtraukią užimtumo, būsto ir sveikatos politiką

Užimtumo srityje rasizmas ir rasinė diskriminacija trukdo užtikrinti lygybę. Darbo ieškantys asmenys, kurių vardai ir pavardės laikomi užsieniškais, dažnai susiduria su kliūtimis, trukdančiomis patekti į darbo rinką³⁷, todėl jaučiasi ekonomiškai mažiau saugūs. [Integracijos ir įtraukties veiksmų plano](#) tikslas – remti tvarią migrantų ir migrantų kilmės ES piliečių integraciją į darbo rinką, skatinant valstybes nares didinti informuotumą apie diskriminaciją įdarbinant ir darbo vietoje, taip pat stiprinti kovos su diskriminacija priemones. Aktyvesnė integracija į darbo rinką taip pat yra svarbi politikos priemonė, padedanti spręsti darbo jėgos trūkumo problemą ir patenkinti ilgūdžių poreikius, siekiant didinti ES konkurencingumą.

Komisija yra įsipareigojusi skatinti įvairovę užimtumo srityje ir įtraukesnes darbo vietas, todėl **toliau palaikys glaudžius ryšius su ES įvairovės chartijų platforma**, kad būtų dalijamasi gerąja praktika apie įvairovės ir įtraukties iniciatyvas, įskaitant susijusias su etnine įvairove. Šioje platformoje taip pat bus sudaromos palankesnės sąlygos dialogui ir teikiamos gairės, pavyzdžiui, dėl įtraukios įdarbinimo praktikos.

³⁶ Naujas teminis dokumentas „Kova su išankstinėmis nuostatomis ir diskriminacija švietimo ir mokymo srityje ir pasitelkiant švietimą ir mokymą“ | Europos švietimo erdvė.

³⁷ Susanne Veit, et.al., *In your face: a comparative field experiment on racial discrimination in Europe*, Socio-Economic Review.

Galimybė gauti įperkamą ir deramą būstą yra labai svarbi asmens ir šeimos gerovei ir socialinei sanglaudai. Rasinėms ar etninėms mažumoms priklausantys asmenys būsto rinkoje dažnai susiduria su diskriminacija ir kliūtimis, įskaitant nuomininkams ar pirkėjams taikomas nevienodas sąlygas, sunkumus gauti paskolas. Neproporcingai daug tokių asmenų gyvena perpildytuose būstuose ar prastomis sąlygomis, susiduria su benamyste ir segregacija³⁸. Šios problemos gali dar labiau pasunkėti kaimo ir atokiose vietovėse, kuriose esama ribotų galimybių susirasti būstą³⁹ ir naudotis viešosiomis paslaugomis.

Siekdama geriau suprasti, kaip dėl diskriminacijos atsiranda kliūčių įsigyti įperkamą būstą, **Komisija paskelbs tyrimą dėl diskriminacijos būsto srityje**, įskaitant esamos nacionalinės ir vietos praktikos analizę. Remdamasi [Europos įperkamo būsto planu](#) ir atsižvelgdama į būsimą Kovos su skurdu strategiją, Komisija pateiks pasiūlymą dėl **Tarybos rekomendacijos dėl kovos su atskirtimi dėl būsto**, kad būtų remiami pažeidžiami asmenys, dėl būsto atsidūrę nesaugioje padėtyje, ir užkertamas kelias benamystei bei sprendžiama benamystės problema.

Įgyvendinant [ES miestų darbotvarkę](#) – tarpvyriausybinių iniciatyvą, pagal kurią suburiami visų valdymo lygmenų subjektai, – ir [ES miestų darbotvarkę](#) siekiama skatinti įtraukius ir įvairius rajonus, taip pat mažinti socialinius ir teritorinius skirtumus. Be to, gerinant grupių, kurioms gresia diskriminacija, galimybes įsigyti kokybišką būstą ir naudotis pagrindinėmis paslaugomis ir rengiant segregacijos panaikinimo priemones labai svarbų vaidmenį gali atlikti iš [Europos regioninės plėtros fondo](#) ir ESF+ teikiamas finansavimas⁴⁰.

Kovoiant su rasizmu dar viena didelė problema yra sveikatos priežiūros skirtumai. Nuo rasizmo nukentėję žmonės dažnai praneša apie prastesnius sveikatos rezultatus ir nepakankamas galimybes naudotis kokybiškomis sveikatos priežiūros paslaugomis. Itin daug dėmesio turėtų būti skiriama lyčių aspektui, nes moterims migrantėms būdingi prastesni diabeto gydymo, psichikos sveikatos, lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros rezultatai ir jos nurodo, kad sveikatos priežiūros specialistai jas diskriminuoja labiau nei vyrus migrantus⁴¹.

Komisija ragina valstybes nares kovoti su rasine diskriminacija sveikatos srityje⁴² ir formuoti teisingą sveikatos politiką bendradarbiaujant su bendruomenėmis, kad būtų kartu kuriamos sveikatos priežiūros paslaugos. 2024 m. buvo pristatytas [ES paramos priemonių rinkinys, skirtas kovai su stigmatizacija](#), o pagal [programą „ES – sveikatos labui“](#) **Komisija toliau padės valstybėms narėms įgyvendinti sveikatos politiką, kuria sprendžiama rasinio šališkumo problema**, be kita ko, gerinant duomenų apie lygybę rinkimą laikantis nacionalinių teisinių sistemų reikalavimų.

Kovos su rasizmu įtraukimas į socialinę apsaugą ir vietos veiksmų skatinimas

Socialinės apsaugos sistemomis turi būti teikiama veiksminga parama visiems asmenims. Tai taip pat svarbu tose vietovėse, kuriose dėl atokumo, infrastruktūros trūkumo ar mažesnio paslaugų teikėjų skaičiaus rasinėms ar etninėms mažumoms priklausantys asmenys gali

³⁸ EBPO (2025). *Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism*.

³⁹ [Svarbiausių klausimų ataskaita | Gerosios praktikos internetinis seminaras „Ap\(s\) rūpinimas būstu kaimo vietovėse“ | Kaimo pakto bendruomenės platforma](#).

⁴⁰ Priemonių rinkinys „Socialinis būstas ir ne tik“.

⁴¹ Lyčių lygybė ir sveikata ES, <https://www.saage-network.eu/sites/default/files/media/publication/DS0320880ENN-en.pdf>.

⁴² [PSO, Tackling structural racism and ethnicity based discrimination in health](#).

susidurti su papildomomis kliūtimis, trukdančiomis naudotis socialinėmis paslaugomis ir galimybėmis⁴³.

Siekdama skatinti **įtraukų požiūrį į socialinę apsaugą, Komisija ragina valstybes nares** rengiant ir įgyvendinant socialinės atskirties mažinimo politiką **atsižvelgti į rasinių ar etninių mažumų padėtį**. Be to, įgyvendinant pirmąją [ES kovos su skurdu strategiją](#) bus siekiama šalinti pagrindines skurdo ir atskirties priežastis ir stiprinti paramos paslaugas, neatsižvelgiant į geografinę vietą.

Be to, Komisija ragina valstybes nares įgyvendinti [Tarybos rekomendaciją dėl Europos vaiko garantijų sistemos](#), kai tinkama, atsižvelgiant į konkrečias nepalankias sąlygas, su kuriomis susiduria migrantų arba etninių mažumų kilmės vaikai, taip pat [Tarybos rekomendaciją dėl pakankamų minimalių pajamų](#).

Komisija toliau populiarins įvairovės ir įtraukties iniciatyvas, pavyzdžiui, [Europos įtraukties ir įvairovės sostinių apdovanojimą](#), kuriuo užtikrinamas vietos institucijų gerosios patirties, susijusios su įvairios ir įtraukios aplinkos kūrimu, matomumas. Siekdama dar labiau paskatinti ES miestus kovoti su rasizmu, **Komisija nustatys kovos su rasizmu politikos lyderio kategoriją**. Ja bus papildytas [ES įvairovės meniu](#), kuris minimas kiekvienų metų gegužės mėn. siekiant didinti informuotumą apie įtraukios aplinkos ir darbo vietų teikiamą naudą, skatinant visų rūšių organizacijas imtis konkrečių veiksmų įvairovei skatinti.

Komisija:

- pristatys Europos bendrojo lavinimo ir profesijos mokytojų darbotvarkę, remis mokyklų bendradarbiavimo ir mobilumo mokymosi tikslais projektus, taip pat su įtraukiu švietimu susijusius mokslinius tyrimus;
- remis valstybių narių priemones, skirtas įtraukiam užimtumui, švietimui, kultūrai ir sportui skatinti;
- atliks tyrimą dėl grupių, kurioms gresia diskriminacija, padėties ap(si)rūpinimo būstu srityje ir pateiks pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl kovos su atskirtimi dėl būsto;
- padės valstybėms narėms įgyvendinti sveikatos politiką, kuria siekiama panaikinti rasinį šališkumą, be kita ko, gerinant duomenų apie lygybę sveikatos srityje rinkimą laikantis nacionalinių teisinių sistemų reikalavimų.

Valstybės narės raginamos:

- pasiūlyti politikos iniciatyvų, kuriomis būtų gerinamos marginalizuotų asmenų galimybės gauti išsilavinimą, mokytis ir įsidarbinti;
- rasizmą laikyti vienu iš bendrą asmens sveikatos būklę lemiančių veiksnių ir atitinkamai formuoti sveikatos priežiūros politiką;
- rengiant ir įgyvendinant socialinės atskirties mažinimo politiką atsižvelgti į rasinių ar etninių mažumų padėtį.

IV SKYRIUS. PAGRINDINIŲ PARTNERYSTĖS RYŠIŲ SKATINIMAS

⁴³ [Europos Komisijos komunikatas „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija“](#).

Norint sukurti iš tikrųjų įtraukią ir teisingą ES, reikia vadovautis visos visuomenės įtraukimo požiūriu ir užtikrinti aktyvų visų suinteresuotųjų subjektų – valstybių narių, ES institucijų ir agentūrų, PVO, tarptautinių partnerių, regionų ir vietos valdžios institucijų, privačiojo sektoriaus ir nuo rasizmo nukentėjusių bendruomenių – dalyvavimą ir bendradarbiavimą. Komisija stiprins bendradarbiavimą su suinteresuotaisiais subjektais ir užtikrins, kad formuojant politiką būtų atsižvelgiama į įvairias nuomones.

Kovos su rasizmu koordinavimas ES lygmeniu

Europos Komisijos kovos su rasizmu koordinatorius ir toliau atliks pagrindinį vaidmenį kovojant su visų formų rasizmu – sudarys palankesnes sąlygas palaikyti struktūrinį dialogą su nuo rasizmo nukentėjusiomis bendruomenėmis ir taip didins demokratinį legitimumą bei apsaugos pagrindines teises. Jis glaudžiai bendradarbiaus su kovos su neapykanta musulmonams koordinatoriumi, kovos su antisemitizmu ir žydų gyvenimo puoselėjimo koordinatoriumi ir nukentėjusiųjų teisių koordinatoriumi, taip pat ES jaunimo koordinatoriumi.

Norint veiksmingai kovoti su rasizmu, reikia užtikrinti prasmingą PVO, atstovaujančių labiausiai nukentėjusiems asmenims, dalyvavimą. Komisija paskelbs kvietimą pareikšti susidomėjimą ir atnaujins **Kovos su rasizmu pilietinės visuomenės forumo** sudėtį, taip pat parengs metinę darbo programą, kuria bus vadovaujamasi vykdant šio forumo veiklą. Tai bus proga padidinti forumo narių įvairovę, įtraukiant naujas nacionalinių ir vietos organizacijų perspektyvas ir ekspertines žinias.

Be nuolatinio dialogo su PVO kovos su rasizmu politikos klausimais, Komisija pripažįsta, kad PVO atlieka itin svarbų vaidmenį ir kad reikia stiprinti pilietinę erdvę, kaip pabrėžta **ES pilietinės visuomenės strategijoje**, nes su rasizmu kovojančios PVO vis dažniau susiduria su dezinformacijos kampanijomis ir joms nuolat daromas spaudimas. Kaip paskelbta šios strategijos komunikate, **Komisija sukurs platesnio masto Pilietinės visuomenės platformą – reguliaraus ir struktūruoto dialogo ES vertybių apsaugos ir propagavimo klausimais sistemą**. Tai padės didinti PVO, įskaitant su rasizmu kovojančias organizacijas, atsparumą.

Siekdama užtikrinti, kad įgyvendinant visų sričių ES politiką būtų prisidedama prie kovos su rasizmu, Komisija kovą su rasizmu ir toliau laikys dalimi savo veiklos, susijusios su lygybės aspekto integravimu. Šias pastangas koordinuoja už lygybę atsakingas Komisijos narys, o prie jų prisideda kabinetų kontaktiniai asmenys lygybės klausimais ir **Lygybės darbo grupė**, kurioje suburiami visų generalinių direktoratų lygybės koordinatoriai.

Kovos su rasizmu skatinimas pasauliniu lygmeniu

ES kovos su rasizmu politika yra įtvirtinta tarptautinėje žmogaus teisių sistemoje. ES toliau ragins visas šalis ratifikuoti **Tarptautinę konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo**, kurią yra pasirašiusios visos ES valstybės narės, ir remti **Durbano deklaraciją ir Veiksmų programą** – JT pasaulinę kovos su rasizmu sistemą. Stiprinti šiuos įsipareigojimus padeda **Europos Žmogaus Teisių Teismas (EŽTT)** ir **Europos Tarybos Europos komisija kovai su rasizmu ir netolerancija**, kuri teikia svarbias politikos rekomendacijas ir konkrečioms šalims skirtas ataskaitas. ES toliau atlieka pasaulinės lyderės vaidmenį remdama

tarptautines iniciatyvas⁴⁴, šiuo tikslu naudodamasi visomis turimomis bendros užsienio ir saugumo politikos priemonėmis.

Siekiant stiprinti bendradarbiavimą su atitinkamomis JT, Europos Tarybos ir kitomis daugiašalėmis įstaigomis, numatoma surengti tarptautines apskritojo stalo diskusijas. Jų metu turėtų būti reguliariai aptariami tokie klausimai kaip Tarptautinės konvencijos dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo ir Europos komisijos kovai su rasizmu ir netolerancija rekomendacijų įgyvendinimas bei glaudesnis bendradarbiavimas su [JT specialiuoju pranešėju šiuolaikinių rasizmo formų klausimais](#).

ES toliau dvišaliu ir daugiašaliu lygmenimis naudosis diplomatijos ir žmogaus teisių priemonėmis, kad propaguotų savo kovos su rasizmu ir diskriminacija politiką, be kita ko, kartu su strateginiais partneriais palaikant dialogą žmogaus teisių klausimais, taip pat ministrų ir aukščiausiojo lygio susitikimuose. Įgyvendindama [Viduržemio jūros regiono pakta](#) ES stiprins bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis švietimo, kultūros ir sporto srityse, skatindama tarpusavio supratimą ir įtrauktį. Dvišaliu lygmeniu ES toliau įgyvendins savo [gaires dėl nediskriminavimo išorės veiksmuose](#) ir kitas gaires dėl žmogaus teisių.

Siekiant skatinti kovą su rasizmu visame pasaulyje, taip pat bus glaudžiai bendradarbiaujama su Komisijos atstovybėmis valstybėse narėse ir ES delegacijomis trečiosiose šalyse.

ES, ypač pagal [ES veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje](#), ir toliau yra įsipareigojusi remti žmogaus teisių gynėjus ir PVO visame pasaulyje, visų pirma tuos, kurie gina čiabuvių tautų, mažumų ir marginalizuotų grupių, susiduriančių su rasine ar etnine diskriminacija, teises. Be to, ES toliau analizuos užsienio vykdomo manipuliavimo informacija ir kišimosi veiklą, kuria skleidžiamas rasizmas ir neapykanta, ir kovos su ja.

Vykdydama rinkimų stebėjimo misijas, ES toliau stebės, koku mastu rasinės ar etninės mažumos, pavyzdžiui, tautinės mažumos ir čiabuvių tautos, naudojasi teise ir galimybe lygiomis teisėmis dalyvauti tvarkant viešuosius reikalus ir rinkimuose⁴⁵.

Kiek tai sietina su šalimis kandidatėmis ir potencialiais kandidatais įstoti į ES, Europos Sąjunga toliau skatins juos laipsniškai derinti savo teisės aktus su ES teisės aktais dėl rasizmo ir rasinės diskriminacijos prevencijos ir kovos su šiais reiškiniais. Komisijai rengiant [metinius plėtros dokumentų paketus](#) bus toliau stebima žmogaus teisių padėtis ir tai, kaip įgyvendinamos nediskriminavimo ir kovos su rasizmu, ksenofobija, neapykantos nusikaltimais ir neapykanta kurstančiomis kalbomis priemonės.

Kovos su neapykanta musulmonams koordinatorius sudarys koordinavimo grupę, kurioje ketinama suburti valstybes nares, ES institucijas, tarptautines organizacijas, šalis partneres ir PVO⁴⁶, kad jos aptartų geriausius kovos su neapykanta musulmonams būdus.

Kova su rasizmu nacionaliniu lygmeniu

Pastangos kovoti su rasizmu visų pirma turi būti dedamos nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis. Komisija rems valstybes nares organizuodama **tarpusavio mokymosi praktinius seminarus, skirtus nacionalinei politikai su šia strategija suderinti**. Komisija atnaujins ir sustiprins ES kovos su rasizmu veiksmų plano įgyvendinimo nacionaliniu

⁴⁴ Pavyzdžiui, JT iniciatyvą „Tarptautinis Afrikos kilmės asmenų dešimtmetis“, UNESCO pasaulinį kovos su rasizmu ir diskriminacija aljansą.

⁴⁵ 2023–2025 m. rinkimų stebėjimo misijų ataskaitos, [ES rinkimų stebėjimo misijos | EIVT](#).

⁴⁶ [Pranešimas spaudai – Koordinacinis susitikimas dėl kovos su neapykanta musulmonams | Europos Komisija](#).

lygmeniu grupės⁴⁷ **įgaliojimus**, taip pat ragins visas valstybes narės aktyviai dalyvauti jos veikloje, o šalis kandidates įstoti į ES pakvies prisijungti prie šios grupės. Šioje ekspertų grupėje Komisija sudarys palankesnes sąlygas keistis gerosios praktikos pavyzdžiais ir rengs ekspertų diskusijas⁴⁸.

Komisija ragina visas valstybes narės parengti nacionalinius kovos su rasizmu veiksmų planus ir pagal Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą padės joms rengti ir įgyvendinti tokius veiksmų planus. **Komisija taip pat ragina regionuose, miestuose, mokyklose ir bendruomenių centruose rengti vietos kovos su rasizmu veiksmų planus**⁴⁹. Kai kurios valstybės narės, siekdamos toliau stiprinti nacionalinius įsipareigojimus ir atskaitomybę, yra paskyrusios nacionalinius koordinatorius, atsakingus už kovą su rasizmu, ir kovos su neapykanta musulmonams ir antisemitizmu koordinatorius. Komisija ragina visas valstybes narės vadovautis panašiu požiūriu.

Kovos su rasizmu ir diskriminacija iniciatyvų rėmimas

Komisija yra įsipareigojusi remti PVO, visuomeninį aktyvumą ir kovą su rasizmu, ypač atsižvelgdama į vis labiau mažinamą šios srities finansavimą⁵⁰. Tai visų pirma daroma pagal [Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą](#). Lygybės ir nediskriminavimo klausimams taip pat skiriama dėmesio Komisijos pasiūlyme dėl kitos 2028–2034 m. [daugiametės finansinės programos](#). Pagal naująją programą „AgoraEU“ Komisija pasiūlė Demokratijos, piliečių, lygybės, teisių ir vertybių (CERV+) paprogramei skirti 3,6 mlrd. EUR biudžetą, taip daugiau nei du kartus padidinant Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programos biudžetą.

Komisija, vadovaudamasi Finansiniu reglamentu, tikrina, ar ES finansavimo gavėjai, įgyvendindami Sąjungos biudžeto lėšomis finansuojamus projektus, laikosi ES vertybių. Prieš skirdama dotacijas Komisija atlieka griežtus patikrinimus. Šių taisyklių laikymasis užtikrinamas naudojantis [ankstyvojo nustatymo ir draudimo dalyvauti procedūroje sistema \(EDES\)](#). Komisija toliau ieškos geriausių būdų, kaip visapusiškai pasinaudoti šiuo priemonių rinkiniu, be kita ko, atrenkant galimus Sąjungos lėšų gavėjus.

Skirdama ES finansavimą Komisija toliau užtikrins, kad valstybės narės laikytųsi [horizontaliųjų reikiamų sąlygų](#) dėl veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo ir taikymo, kaip reikalaujama [Bendrujų nuostatų reglamente](#). Valstybės narės turi būti įdiegusios veiksmingus mechanizmus, kuriais būtų užtikrinama, kad įgyvendinant sanglaudos politikos programas būtų gerbiamos Chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės.

Komisija siūlo pagal kitą 2028–2034 m. daugiametę finansinę programą į [nacionalinės ir regioninės partnerystės planus](#) įtraukti patikimas apsaugos priemones, kuriomis būtų užtikrinamas teisinės valstybės principo laikymasis ir veiksmingas ES pagrindinių teisių chartijos taikymas. Valstybės narės ir Komisija turės imtis tinkamų veiksmų, kad rengiant, įgyvendinant, stebint ir vertinant šiuos planus bei teikiant susijusias ataskaitas būtų užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl rasinės ar etninės kilmės.

Komisija:

⁴⁷ Nediskriminavimo, lygybės ir įvairovės aukšto lygio grupės ir Kovos su neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimais aukšto lygio grupės pogrupis.

⁴⁸ Pavyzdžiui, [Bendri pagrindiniai nacionalinių kovos su rasizmu ir rasine diskriminacija veiksmų planų rengimo principai](#).

⁴⁹ [Bendri pagrindiniai nacionalinių kovos su rasizmu veiksmų planų rengimo principai](#).

⁵⁰ Europos politikos centras (2025), [Securing Europe's civic space](#); Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (2024), [Summary of key findings from FRA's civic space consultation covering 2024](#); Europos pilietinės visuomenės tinklas (2025), [Contribution to the 2025 Annual Rule of Law Report](#).

- atnaujins Kovos su rasizmu pilietinės visuomenės forumo sudėtį ir parengs metinę darbo programą, kuria bus vadovaujamasi vykdant šio forumo veiklą;
- siekdama paremti valstybių narių pastangas kovoti su rasizmu nacionaliniu / regionų lygmeniu, surengs praktinius seminarus su valstybėmis narėmis;
- atnaujins ir sustiprins ES kovos su rasizmu veiksmų plano įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu ekspertų grupės įgaliojimus ir pakvies ES šalis kandidates prie jos prisijungti;
- pasirengs surengti tarptautines apskritojo stalo diskusijas, kad būtų stiprinamas bendradarbiavimas su atitinkamomis JT, Europos Tarybos ir kitomis daugiašalėmis įstaigomis;
- teiks paramą pasitelkdama atitinkamas ES finansavimo priemones, kad būtų remiami projektai ir organizacijos, susiję su kova su rasizmu ir rasine diskriminacija.

Valstybės narės raginamos:

- parengti nacionalinius kovos su rasizmu veiksmų planus ir paskirti nacionalinius kovos su rasizmu koordinatorius;
- padėti rengti vietos kovos su rasizmu veiksmų planus regionuose, miestuose, mokyklose ir bendruomenių centruose.

V SKYRIUS. PAVYZDŽIO RODYMAS

Skatinti įvairovę ir įtraukti labai svarbu siekiant užtikrinti teisingą ir veiksmingą darbo aplinką, taip pat pritraukti specialistų. Kai darbuotojai žino, kad jiems atstovaujama visais lygmenimis, įskaitant vadovybę, stiprėja jų bendrystės jausmas ir pasitikėjimas. Komisija ir toliau yra įsipareigojusi laikytis visiško jokių diskriminacinio elgesio formų netoleravimo politikos.

Įvairovės skatinimas įdarbinant Europos Komisijoje

ES institucijų darbuotojai turėtų atspindėti Europos etninę, kultūrų ir kalbų įvairovę. Savo [Žmogiškųjų išteklių strategijoje](#) Komisija įsipareigojo „rodyti pavyzdį įtraukties ir įvairovės srityje“⁵¹, kad būtų geriau atspindėta Europos visuomenės įvairovė. Remiantis [apklausos apie įvairovę, įtrauktį ir pagarbą darbo vietoje](#) rezultatais, [2023–2024 m. įvairovės ir įtraukties darbo vietoje veiksmų plane](#) nustatyta strategijoje numatytų įsipareigojimų įgyvendinimo sistema, taip pat tiksliniai veiksmai, kuriais siekiama užtikrinti visišką bet kokios rūšies ar formos diskriminacijos, įskaitant diskriminaciją dėl rasinės ar etninės kilmės, netoleravimą. 2025 m. ši apklausa buvo atlikta dar kartą ir remiantis jos išvadomis bus parengtas **atnaujintas veiksmų planas dėl įvairovės didinimo vykdant informavimo veiksmus ir peržiūrint įdarbinimo gaires.**

Įgyvendinant tikslines įdarbinimo strategijas siekiama didinti karjeros ES institucijose matomumą ir prieinamumą nepakankamai atstovaujamoms grupėms. [Europos personalo atrankos tarnyba \(EPSO\)](#) įgyvendina tikslines informavimo strategijas, kad **pritrauktų įvairios etninės kilmės kandidatų, pavyzdžiui, rengia įvairovės muges arba bendradarbiauja su pilietinės visuomenės ir bendruomenės organizacijomis.** Duomenys apie įvairovę renkami atliekant anoniminės ir savanoriškas buvusių EPSO konkursų kandidatų apklausas, siekiant nustatyti ir spręsti visas problemas, dėl kurių mažėja kandidatų rezervo įvairovė.

Kalbant apie **Mėlynosios knygos stažuočių programą**, Komisija, siekdama didinti kandidatų įvairovę, taiko specialią įvairovės ir įtraukties strategiją – naudoja tikslinę reklaminę medžiagą (pavyzdžiui, socialiniuose tinkluose). Be to, Komisija šiuo metu peržiūri Sprendimą dėl taisyklių, kuriomis reglamentuojama stažuočių programa, ir svarsto galimybę leisti stažotis profesinio rengimo ir mokymo programas baigusiesiems kandidatams, taip pat įgyvendinti tam tikrus pozityvius veiksmus, skirtus nepakankamai atstovaujamoms grupėms įtraukti.

Siekdama paremti įrodymais grindžiamą politikos formavimą, be kita ko, savo žmogiškųjų išteklių srityje, **Komisija toliau savanoriškai, anonimiškai ir paisydama atitinkamų teisių rinks duomenis apie lygybę darbo vietoje.**

Aktyvesnis gebėjimų stiprinimas

Komisija visiems savo darbuotojams, įskaitant vadovus, toliau rengia mokymo, mentorystės ir konsultuojamojo ugdymo programas ir skatina jose dalyvauti. Mokymas nesąmoningo šališkumo vengimo ir etiško elgesio klausimais papildomas rasinio šališkumo ir mikroagresijos prevencijos moduliais. Šiomis iniciatyvomis siekiama didinti informuotumą, mažinti diskriminacinio elgesio atvejų skaičių ir stiprinti Komisijos gebėjimą kovoti su rasizmu.

⁵¹ [Įvairovė ir įtrauktis – Europos Komisija.](#)

Dėdama šias pastangas, Komisija atnaujino savo [kovos su priekabiavimu sistemą](#), kuria siekiama veiksmingiau kovoti su visų formų diskriminacija darbo vietoje ir kuri taikoma su rasizmu susijusiam priekabiavimui ar bet kokiam kitam netinkamam elgesiui. **Diskriminaciją patyrusiems darbuotojams konsultacijas ir pagalbą teikia paramos tarnybos, įskaitant tarpininkavimo ir konsultavimo tarnybas, vyriausiąjį konfidencialų patarėją ir konfidencialių patarėjų tinklą.** Siekdama užtikrinti kovos su priekabiavimu sistemos veiksmingumą, Tyrimų ir drausmės tarnyba taip pat nagrinėja rasinės diskriminacijos ar priekabiavimo atvejus.

Komisija:

- 2026 m. atnaujins įvairovės ir įtraukties darbo vietoje veiksmų planą;
- visiems savo darbuotojams organizuos tikslinį mokymą, mentorystę ir konsultuojamąjį ugdymą lygybės klausimais ir skatins dalyvauti šiose programose;
- užtikrins darbo aplinką be diskriminacijos ir griežtai įgyvendins savo visiško priekabiavimo netoleravimo strategiją;
- siekdama pritraukti įvairios etninės kilmės kandidatų, toliau įgyvendins tikslines informavimo strategijas;
- rinks duomenis apie lygybę, be kita ko, atlikdama apklausas, kad būtų galima stebėti darbuotojų įvairovę ir jų patirtį darbo vietoje.

Valstybės narės raginamos:

- viešajame sektoriuje įgyvendinti visiško priekabiavimo netoleravimo politiką;
- visiems valstybės tarnautojams sistemingai rengti mokymo kursus kovos su šališkumu ir įvairovės skatinimo klausimais.

IŠVADA

Ši strategija yra ryžtingas žingsnis kuriant tikrą lygybės sąjungą, kurioje kiekvienas žmogus gali gyventi ir klestėti nepatirdamas rasizmo – ar tai būtų prieš juodaodžius nukreiptas rasizmas, priešiškus romams, antisemitizmas, prieš azijiečius nukreiptas rasizmas, ar neapykanta musulmonams. Strategijoje nustatyta visapusiška kovos su visų formų rasizmu, tarpasmeniniu ir struktūriniu rasizmu, rasine diskriminacija, neapykantos nusikaltimais ir smurtu sistema ir siūlomos konkrečios priemonės, kurios turi būti įgyvendintos Europos, nacionaliniu ir vietos lygmenimis.

Pristatydama šią kovos su rasizmu strategiją Komisija įsipareigoja holistiškai kovoti su rasizmu, kovą su rasizmu įtraukdama į visas ES politikos sritis ir reguliariai bendradarbiaudama su suinteresuotaisiais subjektais. Norint pasiekti pažangą, reikia imtis vieningų pastangų visais lygmenimis. Europos Sąjungos institucijos ir agentūros, valstybės narės, regionų ir vietos valdžios institucijos, lygybės įstaigos, privatusis sektorius ir pilietinė visuomenė turi aktyviai įsitraukti ir imtis konkrečių veiksmų.

Rasizmas prieštarauja pagrindinėms vertybėms, kuriomis grindžiama ES, ir daro neigiamą poveikį jos socialinei ir ekonominei sanglaudai. Užtikrindama, kad visi asmenys, nepriklausomai nuo jų kilmės, turėtų vienodas galimybes įgyti išsilavinimą, įsidarbinti ir dalyvauti socialiniame gyvenime, ES kuo geriau išnaudoja kiekvieno žmogaus potencialą. Įvairioje ir įtraukioje aplinkoje skatinamos inovacijos, kūrybiškumas ir problemų sprendimas, o tai yra labai svarbūs ekonomikos augimo veiksniai. Be to, skatinant lygybę ir kovojant su

rasizmu padedama pritraukti investicijų ir specialistų, taip didinant ES gebėjimą konkuruoti vis labiau tarpusavyje susijusioje ir įvairesnėje pasaulinėje rinkoje.

Komisija ragina Europos Parlamentą ir Tarybą padėti įgyvendinti šią strategiją. Be to, Komisija ragina Europos regionų komitetą ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą suburti vietas ir regionų valdžios institucijas, socialinius partnerius ir pilietinę visuomenę ir aptarti, kaip skatinti kovą su rasizmu.

Komisija stebės, kaip įgyvendinamos šioje strategijoje išdėstytos priemonės, ir pateiks laikotarpio vidurio ataskaitą.